

Datum
2023-01-26

Diarienummer
Ä2023-4148

Remissvar - promemoria Förslag om nya energipolitiska mål

Tillväxtverket arbetar för konkurrenskraftiga företag och hållbar utveckling i alla delar av Sverige. Det gör myndigheten genom att skapa förutsättningar för stärkt konkurrenskraft, ökad innovation, stärkt omställningsförmåga och en hållbar utveckling i hela landet. Myndigheten arbetar inom huvudsakligen tre politikområden, regional utvecklings- och sammanhållen landsbygdspolitik samt näringspolitik. Vi är ansvarig myndighet för riksintresse industriell produktion. Vårt arbete syftar till att stärka sambanden mellan näringslivsutveckling, samhällsplanering och hållbar regional utveckling.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Sammanfattning

- Utvecklingen av energisystemet behöver ske samtidigt som det pågår annan viktig samhällsutveckling. Hållbar energiförsörjning är av stor vikt för förnyelse och omställning av näringslivet och näringslivet är i behov av långsiktiga mål för både omställning och innovation
- Tillväxtverket välkomnar planeringsmål, leveranssäkerhetsmål och en översyn av energieffektiviseringsmålet för elsystemet. Vi ser behov av tydliga arbetsätt och formaliserad planering för elektrifieringen och den gröna omställningen, utöver samordning och samverkan. Vi ser också behov av att tydligt utgå ifrån näringslivets förutsättningar vad gäller tydlighet och anpassning till villkor.

Elsystemet som en del av samhällsutvecklingen

Tillväxtverket stödjer det identifierade behovet om att Sverige behöver ta ytterligare steg vad gäller elektrifiering av industrin och transportsystemet för att möjliggöra för den gröna omställningen och på så sätt stärka konkurrenskraften och främja en långsiktigt hållbar utveckling. För att kunna möta samhällets det ökade behovet av el och samtidigt säkerställa god försörjningstrygghet krävs en omfattande utbyggnad av elproduktionskapacitet, elnät och lagringsmöjligheter. Vi delar även insikten att

utvecklingen av energisystemet behöver ske samtidigt som annan viktig samhällsutveckling pågår.

Sveriges fördelar med god elförsörjning och hög andel grön energi är en återkommande framgångsfaktor i industrisammanhang. Hållbar energiförsörjning är av stor vikt för näringslivets förnyelse och omställning. Tillgången till grön energi med hög leveranskapacitet har varit en konkurrensfördel för företag som har förlagt sin produktion i Sverige jämfört med konkurrerande ekonomier.¹ Långsiktiga mål som näringslivet kan förhålla sig till, liksom en transparent och förutsägbar process vid etablering av ny energiproduktion och vid produktionen av el kan bidra till Sveriges förmåga att attrahera investeringar och etablering av företag.

Vi ser också att det finns potential för att utvecklingen av energimarknadens olika delar och funktion kan skapa ökat behov av stöd i form av ytterligare innovation, nyföretagande och tillväxtföretagande.

Planeringsmålet

Tillväxtverket stödjer ett planeringsmål för elsystemet. För att åstadkomma goda förutsättningar för en ökad elektrifiering krävs dock ändamålsenliga planeringsprocesser för energi och elsystem. Planeringsförutsättningar som bygger på prognoser och samordning med annan samhällsutveckling.

Enbart samordning och samverkan mellan berörda aktörer utifrån uppkomna behov löser dock inte tidig hantering av intressekonflikter och förutsägbarhet för att uppnå effektiva plan- och tillståndsprocesser. För att effektivisera plan- och tillståndsprocesserna krävs breda uppgörelser, transparens och en bättre generell nivå avseende planering på regional och nationell nivå genom formaliserade planeringsprocesser.

Om sektorsplanering ska utvecklas för energiproduktion, energiförsörjning och energidistribution är det viktigt att hitta en funktionell formaliserad planeringsprocess för det arbetet. Kopplat till den nationella nivån och en hållbar utveckling förespråkar dock Tillväxtverket en mer tvärspektoriell samhällsplanering på nationell och regional nivå framför ytterligare statlig sektorsplanering.

Sverige är unikt inom EU då vi saknar både nationell och regional tvärspektoriell samhällsplanering för hela landet. Vi har enbart en formell fysisk planering på kommunal nivå. Detta påverkar vår förmåga till förutsägbarhet, goda effekter av planeringsmålet och i förlängningen svensk konkurrenskraft.

Leveranssäkerhetsmålet

Tillväxtverket stödjer ett leveranssäkerhetsmål för elsystemet. Även för leveranssäkerhetsmålet för elsystemet är det relevant med öppna formaliserade planeringsprocesser. Den samhällsekonomiska effektiviteten av utveckling av elsystemet bör bedömas tillsammans med annan regional utveckling, företagens förutsättningar för grön omställning i en helhet och inte enbart projekt för projekt.

För att inte försena den gröna omställningen och försvåra för företag att etablera sig och växa i Sverige krävs gemensamt risktagande och proaktivitet avseende

¹ Platsens betydelse för industrin, Tillväxtverket, 2020

leveranssäkerhet. Proaktivitet, att arbeta fram energiproduktion och distribution innan behovet är ett faktum, måste värderas tillsammans med regional utveckling och grön omställning i ett bredare perspektiv än vad de samhällsekonomiska modellerna för en enskild sektor oftast tar hänsyn till.

Energieffektiviseringsmålet

Tillväxtverket stödjer en översyn av energieffektiviseringsmål för elsystemet. Det är viktigt att målet överensstämmer med ambitionerna med den gröna omställningen och harmoniserar med näringslivsstrukturen. Ett mål för energieffektivitet medför konsekvenser för efterfrågan på lösningar för att uppnå energieffektivitet. I all väsentlighet kommer det vara näringslivet som ska möta upp och leverera dessa lösningar. Konkretion och tydliga mål för energieffektivitet påverkar näringslivets möjlighet att agera för att nå målen och investera för att möta förväntad efterfrågan.

Om omställning mot energieffektivitet är tidskänslig kan det finnas anledning att överväga kompletterande åtgärder i samband med specificeringen av energieffektivitetsmålen, för att snabba på omställningen. Energieffektivitetsmålet kan också vinna på att inkludera en analys av näringslivets position när det gäller att leverera för att nå målen.

En stor del av omställningen, även hos de större företagen, förutsätter att nya företag startas, små och medelstora företag utvecklas och möter upp för att leverera produkter, tjänster och innovationer som delkomponenter i önskade lösningar. För dessa mindre företag, är det av stor vikt att så tidigt som möjligt få transparens kring vilka lösningar för energieffektivitet som är eftersträvansvärda. Det avgör vad för funktionell energieffektivitet dessa företag ska investera i för att sedan kunna leverera. Detta utgör även en faktor för hur snabbt de större företagen kan ställa om. Om det finns förväntningar på att näringslivet ska kunna bidra till energieffektivisering fullt ut så bör de små och medelstora företagens förutsättningar beaktas. En viktig insikt från Tillväxtverkets undersökning "Företagens gröna omställning" är att företagens behov av långsiktighet i politiska beslut är en avgörande förutsättning för den gröna omställningen och för att företagen ska våga göra nödvändiga investeringar².

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Tim Brooks. Johanna Stenberg, Henrik Storm Dyrssen, Klara Sommerstein och Gunilla Thorstensson har deltagit. Caroline Dahlbom har varit föredragande.

Tim Brooks

Caroline Dahlbom

² [Företagens gröna omställning - Tillväxtverket \(tillvaxtverket.se\)](https://www.tillvaxtverket.se)